

had ik al goed drie jaar geleden opgegeven.’ Daaruit valt op te maken dat ze naast haar cursussen aan de vhs ook nog elders les heeft gegeven. Uit de nagelaten papieren blijkt dat een van die scholen de Höhere Handelsschule in Köln was.¹¹³ Omdat ze in het meer-
voud spreekt, heeft ze ongetwijfeld ook nog op andere scholen lesgegeven. Een ongedateerd handschrift bevat de toespraak die ze hield tot een groep meisjes bij het afscheid van hun school.¹¹⁴ Een ander, eveneens ongedateerd handschrift, bevat een soortgelijke toespraak, compleet met een uitgeschreven orde van dienst.¹¹⁵

Ondertussen had ze ook nog contacten in Nederland. Dat bleek wel toen in 1955 de derde druk verscheen van Van der Leeuws *Wegen en grenzen*, verzorgd door E.L. Smelik.¹¹⁶ In de voorrede noemt hij onder de personen die hij wil bedanken ‘in het bijzonder de naam van Mejuffrouw Dr M.A.H. Stomps, die zich met groot begrip aan het concept der omwerking heeft gewijd’. Het boek werd ook in het Duits vertaald, en wellicht dat Stomps daarom een ‘Religionsphänomenologin’ genoemd wordt.¹¹⁷ Het was wellicht ook op instigatie van Smelik dat ze *Verzet en overgave* van Bonhoeffer vertaalde, dat verscheen in 1956 (?) bij H.J. Paris. Het archief van de uitgever bevat daarover echter niets.¹¹⁸ Het was haar laatste publicatie.

Uit correspondentie tussen haar en haar zuster enerzijds en haar neef Theo Stomps anderzijds, en met een gezamenlijk familielid mevr. Boomsma-Stomps te Delft, valt op te maken dat de dames Stomps rond 1970 uit Keulen vertrokken zijn naar Wissen.¹¹⁹ Van een bezoek aan neef Theo kan gezien de gezondheid van Hendrica geen sprake zijn, al het werk in het huishouden en de tuin kwam op Magda neer. Hendrica was in 1967 voor het laatst in Nederland, zo blijkt uit deze correspondentie, en wellicht geldt dat ook Magda. Persoonlijke uitlatingen, zoals van Hendrica die aan Theo schrijft over haar geloof in een hiernamaals, zijn er van Magda niet in deze correspondentie te vinden, de meeste brieven waren trouwens van Hendrica.

Evaluatie

In 1979 overleed Magda Stomps, de eerste studente in de theologie aan de vu, dr. in de filosofie, in de oorlog een ‘foute’ Nederlandse, op de vlucht voor ‘bijltjesdag’ en daarna in Duitsland woonachtig gebleven, om uiteindelijk begraven te worden in Zutphen, in het graf waar haar moeder sinds 1942 begraven lag.¹²⁰ In Zutphen en in de gkn is Magda Stomps vergeten.¹²¹

Magda Stomps was een begaafde vrouw, maar in de kerken was geen plaats voor haar. In eerste instantie beviel het godsdienstonderwijs haar niet goed, van een academische carrière kwam het

phen aan Procureur – Fiscaal bij het Bijzonder Gerechthof.

⁹⁸ NA, PRA Zutphen, dossier 2140, Aanvullende verklaring van Dick Cieraad. Hij was onder meer werkzaam in Zwolle. In het *Utrechts Nieuwsblad* van 4 november 1946 staat te lezen dat Cieraad ter dood was veroordeeld.

⁹⁹ NA, PRA Zutphen, dossier no 2454, Hendrica Barendina Stomps.

¹⁰⁰ Zie noot 36.

¹⁰¹ Universiteitsarchief Freiburg, E 0021, *Nachlass Magda Stomps (Schülerin Heideggers)*, inventarisnummer 32, *Kopien von Briefen*, 11 augustus 1946, van E. Heidegger aan M.A.H. Stomps.

¹⁰² Naar eigen zeggen was ze daar in 1949 terechtgekomen. Oosterbaan, ‘Dr. Magda Stomps’, *Op den Uitkijk* 36 (1962-1963) 528.

¹⁰³ Universiteitsarchief Freiburg, E 0021, *Nachlass Magda Stomps (Schülerin Heideggers)*, inventarisnummer 32, *Kopien von Briefen*, 11 februari 1949, van M. Heidegger aan M.A.H. Stomps.

¹⁰⁴ Universiteitsarchief Freiburg, E 0021, *Nachlass Magda Stomps (Schülerin Heideggers)*, inventarisnummer 32, *Kopien von Briefen*, 21 juni 1949, van M. Heidegger aan M.A.H. Stomps.

¹⁰⁵ Mogelijk mevrouw Edda